

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA PRESENTADA RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El dia 21 de febrer de 2023, un ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat per la quantitat d'esdeveniments esportius, sobretot curses, que tenen lloc als voltants del Parc de la Ciutadella. Aquests esdeveniments afecten a la mobilitat en aquella zona, i impedeix que el veïnat faci ús de vehicles. Explica que fa un temps, s'avisava a les zones afectades amb una antelació de 15 dies, però ara en fa només 7 dies abans de l'esdeveniment.

Ha dirigit diverses queixes a través de l'aplicació de l'IRIS. La darrera, amb número d'incidència XXXXXX, el van informar que se seguien programant les curses i que prenen nota de fer millores. Aquesta mateixa resposta l'ha rebut en anteriors ocasions, però no veu que s'hagi millorat cap aspecte.

Considera que, com a mínim, es podria millorar la mobilitat, i establir zones acotades per poder tenir sortides si ha d'utilitzar el vehicle.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a l'Institut Barcelona Esports** i a l'**Àrea de Prevenció i Seguretat** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 27 de febrer de 2023, es va sol·licitar a aquests organismes la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

- Resposta de l'Institut Barcelona Esports

El dia 20 de març de 2023, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada de l'**Institut Barcelona Esports**. L'escrit exposa el següent:

L'institut Barcelona Esports (a partir d'ara IBE), informa que hi ha previstos uns 20 esdeveniments esportius a nivell de ciutat al llarg de tot l'any. D'aquests, que afectin les immediacions del Parc de la Ciutadella són els següents:

- Febrer: Mitja Marató de Barcelona
- Març: Marató de Barcelona
- Setembre: Cursa de la Mercè
- Octubre: Triatló de Barcelona, Cursa Bombers
- Novembre: Jean Bouin
- Desembre: Cursa dels Nassos

El mes d'agost d'enguany, excepcionalment, una etapa de la *Vuelta* ciclista passarà per Barcelona i ho farà per les immediacions del Parc.

Tots els esdeveniments que tenen lloc a l'àmbit de l'espai públic es comuniquen amb anterioritat per diversos mitjans i suports municipals; xarxes socials, webs, butlletins digitals, suports de publicitat municipals... El que sempre es fa és comunicar a tot el veïnat pel qual passa el recorregut de les proves amb els anomenats "avisos d'escala". Aquests es col·loquen amb anterioritat i en diferents onades als dentells dels portals de les finques del veïnat per a que puguin assabentar-se del pas de la cursa, del temps d'afectació a la mobilitat que pot suposar en aquest tram i quan es restablirà aquesta.

- Resposta de l'Àrea de Prevenció i Seguretat

El dia 23 de març de 2023 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada de l'**Àrea de Prevenció i Seguretat**. L'escrit exposa el següent:

La Unitat de Planificació de Dispositius (a partir d'ara UPD) de la Guàrdia Urbana de Barcelona és el departament encarregat de realitzar el **Dispositiu de Servei** que regula els esdeveniments esportius a la ciutat i el responsable de donar resposta a la informació requerida per la SGB.

Tots els esdeveniments esportius que afecten les vies públiques de Barcelona requereixen d'autorització municipal. Per a la tramitació de la llicència, un dels requisits exigits a l'entitat organitzadora és la presentació d'un **dossier tècnic** amb tots els detalls de la prova entre ells l'horari de celebració, el recorregut, les afectacions de mobilitat, els horaris de muntatge/desmuntatge d'infraestructures, les necessitats o no de prohibició d'estacionaments, el dispositiu sanitari, els requeriments de neteja, etc.

El procediment habitual és que l'IBE traslladi al Districte competent per a la tramitació de la llicència el formulari normalitzat previst de sol·licitud on adjuntarà el dossier tècnic, en el qual l'entitat sol·licitant pot incorporar l'anàlisi de la mobilitat.

En tot cas, com a criteri i mètode de treball, a la UPD es verifica que el **dossier tècnic** de l'entitat organitzadora detalli part de la informació que demana la Direcció General de Trànsit a les proves de la seva competència. Concretament:

- Nom de l'activitat i, si és el cas, número cronològic de l'edició.
- Nombre aproximat de participants previstos.
- Identificació dels responsables de l'organització i, quan escaigui, del director executiu i del responsable de seguretat viària.
- Dades de l'empresa responsable del personal auxiliar que col·laborarà amb GUB.
- Croquis precís del recorregut, data de celebració, itinerari, perfil, horari probable de pas pels diferents punts determinants del recorregut i mitjana prevista tant del cap de la prova com del tancament d'aquesta.
- Proposició de mesures de senyalització de la prova i de la resta dels dispositius de seguretat previstos als possibles llocs perillosos declarats com a punts d'interès.
- Reglament de la prova.

D'acord amb tota aquesta informació, així com l'obtinguda en reunions prèvies de coordinació entre l'entitat organitzadora, l'IBE i GUB-UPD, la Unitat de Planificació de Dispositius elabora un **Dispositiu de Servei** específic per a les proves esportives en què són competents. El document té una estructura habitual que recull, entre d'altres:

- Informació general i complementària:
 - Descripció de l'activitat.
 - Persones referents de l'organització i de l'empresa que presta el servei col·laborador de personal auxiliar.
 - Data i horaris.
 - Recorregut.
 - Cronograma.
 - Àmbit territorial d'afectació.
 - Muntatge/desmuntatge d'instal·lacions.
 - Pla de Comunicació (accions a realitzar per l'organització i accions realitzades per GUB-UPD).
 - Dispositiu sanitari.
- Mesures de caràcter general:
 - Prohibició d'estacionaments.
 - Mobilitat:
 - Prohibició de circulació per les vies que conformen el circuit.
 - Vies en què s'inverteix el sentit de circulació (quan escaigui).
 - Divisió de calçades (quan escaigui).
 - Principals desviaments de trànsit.
 - Afectació a les Rondes (quan escaigui).
 - Altres afectacions (Tram, carrils bici, estacions Bicing, etc.).

- Servei necessari, que especifica la distribució d'efectius, tant de GUB com de personal auxiliar col·laborador, com de la grua de B:SM (si escau).
- Condicions d'execució:
 - Habilitació o no de canal específic de transmissió de comunicacions.
 - Conformació d'òrgan CECOR (quan escaigui).
- Annexos:
 - Pla de senyalització.
 - Plànols.
 - Model d'avís al veïnat (elaborat per l'organització).

Per tal de garantir la seguretat viària de les persones participants, s'aïllen al trànsit les vies que conformen el circuit. No obstant això, a totes les proves i, especialment, en aquelles de gran afectació a la mobilitat, bé per la quantitat de territori afectat o bé per la durada de la prova, es preveuen possibilitats d'accés (entrada/sortida) al barri. És per això que s'implementen mesures com, per exemple:

- Invertir sentits de circulació a determinades vies.
- Dividir algunes calçades amb elements com tanques i/o cons a aquelles vies que la seva amplada ho permet, de manera que, amb condicions de seguretat viària, per una secció transitin vehicles i per l'altre persones participants en la prova.
- Donar pas puntual a vehicles per travessar el circuit en algun punt predeterminat, sempre que es garanteixi la seguretat de les persones participants.
- Normalitzar el trànsit a determinats trams una vegada ha passat l'última persona participant.

CONSIDERACIONS

1. Sobre l'informe de l'Institut Barcelona Esports

Abans de res, des d'aquesta Sindicatura es vol manifestar que **la informació facilitada per l'Institut Barcelona Esports és molt genèrica i en algun dels casos s'omet la sol·licitada**. En concret no s'ha donat resposta als esdeveniments esportius que afectaran a tota la ciutat al llarg de l'any 2023 així com la distribució en el territori. Pel que fa a informacions genèriques, ens referim a la manca de concreció de quines són les xarxes socials, les pàgines web o butlletins municipals on es dona a conèixer els esdeveniments prèviament a la seva celebració.

Sobta també que, segons informa la Guàrdia Urbana, l'IBE no esmenti que té la responsabilitat de rebre el **dossier tècnic** elaborat per l'entitat organitzadora, la qual l'haurà adjuntat prèviament a la sol·licitud de la llicència preceptiva per realitzar una activitat a la via pública. Per aquests motius, és difícil discernir si s'ha actuat correctament en aquest cas concret, alhora que no es correspon amb el deure de col·laboració amb la Sindicatura ni amb els principis d'actuació d'una bona administració.

En conseqüència, es recorda a l'Institut Barcelona Esports l'obligació dels òrgans municipals, d'acord amb el que estableix la base III, apartat 3 del Reglament de funcionament de la Sindicatura de Greuges de Barcelona, d'aportar dades, expedients i, en general, tota la documentació necessària perquè pugui dur a terme les seves actuacions de supervisió.

2. Antecedents del cas

L'any 2016 aquesta Sindicatura es va ocupar d'un cas similar a l'actual. En aquella ocasió la queixa s'ubicava al barri de Sant Antoni i el contingut era el mateix: l'afectació als drets de mobilitat del veïnat que resideix en zones de la ciutat altament incloses en els circuits d'esdeveniments esportius. En aquell moment no hi havia cap recurs municipal que oferís de manera unificada la informació de totes les curses previstes al llarg de l'any a la ciutat i es va recomanar que l'IBE, com a òrgan responsable i referent de les activitats esportives de Barcelona caldria habilitar un lloc web on s'incloués la previsió mensual de les curses atlètiques o esportives en general, així com el recorregut i l'afectació viària per tal que la ciutadania disposés d'un *repositori* on poder consultar.

La resposta rebuda per part de l'aleshores comissionada d'Esports va ser que:

“Anualment s’aprova un calendari d’esdeveniments que tenen com escenari l’espai públic de la ciutat i en ell es **pretén recollir de la manera més general possible el conjunt d’esdeveniments (en aquest cas, esportius) que tenen lloc a la ciutat a fi i efecte que la seva celebració no suposi cap greu inconvenient amb la resta d’activitats que es duen a terme a Barcelona en altres àmbits** (fires, mostres als carrers, manifestacions culturals, etc,...) Aquest calendari **pretén identificar i ubicar en el calendari de la ciutat els esdeveniments que tenen lloc a Barcelona de forma habitual i formen part d’una tradició esportiva**. La relació d’aquestes manifestacions esportives, permet preveure i avançar un calendari provisional de ciutat **i que formi part de l’agenda de ciutat que queda a disposició de la ciutadania**.

Els horaris de talls, afectacions i alternatives respecte a la mobilitat de les diferents curses que s'organitzen a la ciutat, s'informen des dels districtes i des de la Guàrdia Urbana a tot el veïnat afectat. Des de l'IBE, es fan les recomanacions genèriques, com les que surten als avisos d'escala, però la informació més concreta i de detall, es fa des dels departaments abans esmentats.

La web d'esports remet sempre a la web específica de cada cursa, on hi ha les dades i la informació bàsica de la cursa, els horaris i el recorregut. Per tant, el ciutadà, té a la seva disposició aquesta informació tècnica, reforçada per les accions informatives i de comunicació com: xarxes socials, anuncis en premsa, avisos d'escala, etc.

Des de la web d'Esports es podria donar la informació de serveis sobre el detall de les afectacions de mobilitat, posant un link de la web dels responsables dels esdeveniments concrets.”

3. La web de l'Institut Barcelona Esport

En l'actualitat, a la pàgina web de l'IBE no hi ha un accés directe a esdeveniments esportius d'abast de ciutat, ja siguin curses atlètiques o altre tipus de manifestacions esportives. Substitutivament hi ha l'apartat anomenat AGENDA que condueix directament al portal informatiu genèric “Guia BCN” on es pot trobar des del canvi d'horari estacional, els mercats i fires artesanals, exposicions, colònies i casals d'estiu, concursos, teatre, cinema no comercial, i activitats esportives. Les opcions de cerca les limita a un districte, amb l'opció d'un barri i temporalment permet cercar des d'un dia, un cap de setmana, o bé un període de mesos a venir. Aquest cercador pot ser útil per buscar activitats de qualsevol tipus i per a qualsevol edat en un barri concret dels 73 que formen els 10 districtes de Barcelona però no dona l'opció de cercar activitats que abasten més d'un districte, com són la majoria de curses o esdeveniments esportius.

Així doncs, la informació inclosa en la resposta rebuda per la Comissionada d'Esports fa set anys enrere actualment no és vàlida i segueix existint el mateix problema que es denunciava aleshores.

Si es fa una cerca més genèrica demanant “curses esportives Barcelona”, sorprèn trobar un apartat web de la televisió pública de Barcelona, que sota el titular: “**Curses a Barcelona 2023: Calendari, mapa i recorreguts**” ofereix la informació de més de 30 curses, 10 de les quals són de barri (Sant Antoni, Poble Sec, Sant Andreu, Sants, La Sagrera, 10 Blaus de Gràcia...), algunes amb objectius benèfics (Solidària The Bosco Run, Cursa Hospital Sant Pau, Nick Horta per l'autisme, Trasplant Run al Parc del Forum...) i les més conegudes perquè abasten el centre de la ciutat o bona part dels districtes, amb el problema de mobilitat que generen: La Marató, la cursa de la Mercè, la cursa dels Bombers, la cursa Dir-Guardia Urbana, la cursa de la dona, etc. A part del dia i la distància de cada cursa, en alguna d'elles ofereix l'opció d'enllaçar amb la web de l'entitat organitzadora on es pot trobar més detalls de l'esdeveniment esportiu com el traçat, les categories dels participants...

4. La informació al veïnat i a la ciutadania afectada per una cursa.

L'article 120.1 de la Carta Municipal diu que Ajuntament ha de promoure i facilitar l'accés a l'esport i la seva pràctica individual i col·lectiva, com a factor fonamental del desenvolupament integral de la persona.

L'article 39.1 de la Carta Municipal de Barcelona refereix que els ciutadans tenen dret a ésser informats de les activitats municipals i a utilitzar tots els mitjans d'informació

general que l'Ajuntament estableixi mitjançant l'ús de qualsevol de les tecnologies al servei de la comunicació.

La resposta de l'Àrea de Prevenció i Seguretat dona a conèixer el document anomenat **Dispositiu de Servei** que inclou de manera minuciosa i detallada tota la informació necessària que requereix l'organització d'un esdeveniment esportiu. Pel que fa al motiu de la queixa, ens interessa especialment tot allò que fa referència a la concreció de les zones de prohibició d'estacionaments, aspectes de mobilitat com la prohibició de circulació de les vies que conformen el circuit, els principals desviaments de trànsit, les vies en què s'inverteix el sentit de la circulació, si és necessari, així com també la possible divisió de calçades i altres afectacions com poden ser estacions de Bicing, carrils bici, circulació del Tram, etc. En definitiva, s'inclou el circuit previst, els carrers afectats, les franges horàries en què cada tram de carrer restarà tallat, la senyalització necessària en cada part del trajecte... Però no inclou de quina manera s'informa al veïnat i a tota la ciutadania de les conseqüències circulatòries que pateixen els carrers directament i indirectament inclosos en la cursa, ni de les alternatives de circulació.

En una altra queixa similar a aquesta, l'IBE informava que era l'òrgan responsable de coordinar la informació tant a nivell de ciutat, amb la publicitat de cartells, banderoles o mitjans de comunicació, com a petita escala referida a la que s'ha de facilitar al veïnat dels carrers per on transcorrerà l'activitat esportiva uns 8 dies abans de la prova (aquesta compartida amb els districtes). De tota la publicitat que fa, la dels cartells que es col·loquen al dentells de les porteries dels carrers per on transcorre la cursa és la que ofereix una informació una mica més concreta (mapa de la cursa, afectació horària general i específica de restricció del trànsit). Aquesta informació, que és de gran utilitat, arriba amb poca antelació, i no es comunica al veïnat també afectat directament perquè resideix o treballa als carrers adjacents, ni tampoc a aquella ciutadania que veu el seu dret a la mobilitat alterat perquè no pot circular lliurement per la ciutat sense poder preveure-ho abans.

L'Ajuntament de Barcelona endega campanyes publicitàries per donar a conèixer els esdeveniments esportius els dies previs però es troba a faltar un punt informatiu de fàcil accés i intuïtiu on poder consultar en qualsevol moment quan està previst celebrar una cursa i per quins barris o districtes transcorrerà. No se n'ha trobat cap d'aquestes característiques ni en el portal de l'IBE ni tampoc en el de l'Ajuntament.

Posar a l'abast públic la informació de les curses previstes a la ciutat al llarg de l'any permetria que les persones que tenen la necessitat de desplaçar-se per la ciutat i necessàriament requereixen del seu propi mitjà de transport, poguessin planificar-se i evitar les àrees de trànsit restringit derivades d'aquests esdeveniments. La complexitat d'organitzar i gestionar aquestes activitats esportives requereix que es treballi en la seva preparació amb molt de temps previ. Aquesta necessitat de previsió juntament amb la consolidació de la majoria de cites atlètiques, fa pensar que el calendari anual de curses que es desenvolupen a Barcelona està previst gairebé en la seva totalitat

d'any en any. Consultant pàgines web d'altres ciutats, s'ha constatat l'existència d'aquest tipus d'informació amb mapes de recorreguts, categories admeses, distàncies a córrer, entre altres.

Un nivell més avançat d'aquesta previsió informativa seria donar a conèixer amb temps les afectacions horàries per trams de carrers. Evidentment aquesta informació és molt més acurada i pot estar determinada per factors de darrera hora, per aquest motiu es considera que, de la manera que s'inclou en el **Dispositiu de Servei** elaborat per la GUB uns dies abans de l'activitat, també es podria posar a l'abast de la ciutadania els dies previs de cada cursa. S'està fent esment a un material extremadament complex d'elaborar que permetria que, a part dels òrgans municipals i empreses col·laboradores, també se'n beneficiessin la ciutadania interessada o necessitada de moure's per la ciutat evitant els talls de trànsit. El mateix Ajuntament podria valorar la possibilitat de donar a conèixer l'enllaç a tots els veïns i veïnes afectats, incloent la referència als "avisos d'escala".

Informar a la ciutadania i als possibles visitants de les dates de les curses que se celebren a Barcelona i, quan s'aproximi l'activitat, facilitar el detall del recorregut amb les afectacions horàries per trams, permetria afavorir la mobilitat i la convivència entre les persones que participen en aquest tipus d'activitats esportives i la resta de la ciutadania o persones que visiten la ciutat i que volen gaudir de Barcelona sense impediments previsibles.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Institut Barcelona Esports no ha estat suficient per facilitar informació a la ciutadania de manera concreta, fàcil i accessible sobre la mobilitat durant els diferents esdeveniments esportius que es programen a la ciutat.**

Això no obstant , aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar a la Regidoria d'Esports** que valori la creació d'un lloc web on es puguin consultar al llarg de l'any totes les curses i esdeveniments esportius que es duen a terme a la ciutat de Barcelona, inicialment amb la informació bàsica de cada activitat i, a mesura que s'apropa la data, ampliant-la fins i tot amb els horaris aproximats de tall de cada tram de carrer.

- **Recomanar a la Regidoria d'Esports** que, si es fa seva la recomanació anterior, també es publiqui en un lloc preferent a la pagina web de l'Ajuntament de Barcelona.
- **Recomanar a l'institut Barcelona Esports** que, juntament amb els districtes afectats per cada cursa, valori la possibilitat d'avisar al veïnat afectat pel pas de les curses amb més de 8 dies d'antelació.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.